

Záznam z 8. zasadnutia
Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím,
ktoré sa uskutočnilo dňa 1. apríla 2025 o 10.00 hod.
v zasadacej miestnosti č. 117 Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR
Špitálska 4, 6, 8 v Bratislave

---

1. Otvorenie

8. zasadnutie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím (ďalej len „rada“) otvoril a viedol štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR Ing. Marián Valentovič, MBA. Všetkých privítal a informoval, že v súvislosti s prijatím dodatku č. 1 k štatútu sa nám rada rozrástla o štyroch nových členov s hlasovacím právom. A to o dvoch zástupcov komory za verejnú správu, ktorými sú Mgr. Katarína Semanková z Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR a Ing. Miloš Tomáš z Ministerstva cestovného ruchu a športu SR. Novými reprezentantmi v komore za mimovládne neziskové organizácie sú pani Ing. Monika Fričová a pán Mgr. et Mgr. Marek Machata, ktorí sú reprezentantmi novovzniknutej skupiny organizácií v našej rade, ktoré združujú osoby so zdravotným postihnutím bez ohľadu na druh zdravotného postihnutia. Ďalej prítomných informoval, že na základe nominácií majú v rade zastúpenie dve nové členky, ktorými sú: JUDr. Katarína Roskoványi, štátna tajomníčka Ministerstva spravodlivosti SR a MUDr. Dagmar Mojžišová zo Sociálnej poisťovne. Následne informoval o navrhovanom pestrom programe a prítomným poprial úspešné rokovanie.

➤ Kontrola uznášaniaschopnosti rady

Tajomníčka rady PhDr. Mária Homolová vykonala kontrolu uznášaniaschopnosti. Podľa čl. 10 ods. 3 štatútu rady je rada spôsobilá zasadať a uznášať sa, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov rady a zároveň nadpolovičná väčšina komory za mimovládne neziskové organizácie. Rada bola počas celého zasadnutia uznášaniaschopná.

➤ Schválenie návrhu programu zasadnutia

Po otvorení zasadnutia a kontrole uznášaniaschopnosti rady sa schvaľoval program 8. zasadnutia rady. Členovia rady dostali priestor na doplnenie programu a na uplatnenie pripomienok k navrhovanému programu.

Na doplnenie programu do bodu Rôzne bola navrhnutá nasledovná informácia:

- Ing. Monika Fričová – informácia o návrhu novely zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov (číslo parlamentnej tlače 245) predloženej poslancami Dagmar Kramplovou, Milanom Garajom, Adamom Lučanským a pozmeňovacom návrhu poslanca Adama Lučanského k tomuto návrhu.

- PhDr. Iveta Mišová navrhla, aby si rada minútou ticha uctila pamiatku MUDr. Marcely Barovej, bývalej členky našej rady, ktorá celé roky bojovala za zlepšenie životov mnohých ľudí, ktorá nás navždy opustila 26. marca 2025. Rada si minútou ticha následne uctila jej pamiatku.

Program bol jednomyseľne schválený.

Schválený program:

1. *Otvorenie*
2. *Informácia Ministerstva financií SR o návrhu zákona o evidencii tržieb*
3. *Informácia Ministerstva zdravotníctva SR o úhradovej politike zdravotníckych pomôcok*
4. *Informácia Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR o zapracovaní požiadavky na bezbariérové užívanie stavieb a prostredia do nového stavebného zákona a o stave prípravy súvisiacich vyhlášok*
5. *Informácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o vyhláske k zákonu č. 376/2024 Z. z. o integrovanej posudkovej činnosti*
6. *Závery zo Správy o činnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím za rok 2024*
7. *Rôzne*
  - *informácia o návrhu novely zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov (číslo parlamentnej tlače 245) predloženej poslancami Dagmar Kramplovou, Milanom Garajom, Adamom Lučanským a pozmeňovacom návrhu poslanca Adama Lučanského k tomuto návrhu*

2. Informácia Ministerstva financií SR o návrhu zákona o evidencii tržieb

Ing. Marián Valentovič, MBA, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- odovzdal slovo tajomníčke rady PhDr. Márii Homolovej, aby prítomným povedala niekoľko úvodných slov ohľadom zaradenia tohto bodu programu.

PhDr. Mária Homolová, tajomníčka rady- prítomných informovala, že v januári 2025 bola oslovená zástupcami Ministerstva financií SR, ktorí mali záujem konzultovať s našimi členmi rady za mimovládne neziskové organizácie predbežnú informáciu o plánovanej zmene zákona o evidovaní tržieb. Uviedla, že následne rozposlala našim 12 zástupcom komory za mimovládne

neziskové organizácie predmetnú požiadavku. Záujem o stretnutie prejavili zástupcovia organizácií osôb so zrakovým postihnutých a zástupcovia skupiny organizácií osôb so sluchovým postihnutím, nakoľko sa ich táto navrhovaná zmena zákona najviac týka.

Konzultačné online stretnutie k predbežnej informácii o plánovanej zmene zákona o evidovaní tržieb sa uskutočnilo s pánom riaditeľom odboru legislatívy finančnej správy a správy daní JUDr. Toškom Beranom a s jeho kolegyňami dňa 17. januára 2025. V úvode konzultačného stretnutia pán riaditeľ predstavil návrh nového zákona o evidovaní tržieb, ktorý je rekodifikáciou dnes platného zákona č. 289/2008 o elektronickej registračnej pokladnici. Rekodifikáciou zákona sa má dosiahnuť sprehľadnenie zákona po skončení používania elektronických registračných pokladníc a na základe Akčného plánu boja proti daňovým únikom je potrebné implementovať konkrétne opatrenia, a to aj zrušenie výnimky pre ťažko zdravotne postihnutých z povinnosti používania pokladnice e-kasa klient.

Stretnutia sa zúčastnila aj PharmDr. Katarína Kluková, členka rady za skupinu organizácií osôb so sluchovým postihnutím, ktorá uviedla, že zrušenie výnimky je podmienené zriadením tzv. asistenčnej pomoci, zverejnenie manuálu a inštruktážneho videa s titulkami, s presnými pokynmi ako postupovať pri získaní a používaní online registračnej pokladnice a virtuálnej registračnej pokladnice na evidenciu tržieb.

Za skupinu organizácií osôb so zrakovým postihnutím sa stretnutia zúčastnil Ing. Ján Podolinský - predseda Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, ktorý uviedol, že zrušenie výnimky je podmienené uplatnením pravidiel prístupnosti (Zákon č. 351 / 2022 Z.z. o prístupnosti výrobkov a služieb pre osoby so zdravotným postihnutím, vstupuje do platnosti 28. júna 2025). Zo strany Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska bola ponúknutá podpora vo forme poskytnutia expertízy v oblasti prístupnosti online technického riešenia odborníkmi s medzinárodným certifikátom. Taktiež bola ponúknutá možnosť konzultácie a testovania riešenia v oblasti prístupnosti pre fyzické zariadenia ako aj testovanie celého procesu evidencie tržieb nevidiacimi a ťažko slabozrakými ľuďmi.

Na online stretnutí pán riaditeľ Beran reagoval v tom zmysle, že nevedia teraz zaručiť, že budú online systémy a fyzické pokladne spĺňať podmienky prístupnosti. Prístupnosť bude konzultovaná s Finančným úradom a taktiež s výrobcami fyzických registračných pokladníc v rámci procesu, ktorý v súčasnosti prebieha. Na predmetnom online stretnutí sme sa dohodli, že na najbližšie zasadnutie rady predloží rezort financií informáciu o návrhu zákona o evidencii tržieb.

Ing. Marián Valentovič, MBA, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- privítal pána štátneho tajomníka Ministerstvo financií SR Ing. Radovana Majerského, PhD. a udelil mu slovo.

Ing. Radovan Majerský, PhD., štátny tajomník Ministerstvo financií SR- poďakoval a skonštatoval, že na úvod už odznelo viacero informácií. Doplnil, že v decembri minulého roku rezort financií spustil predbežnú informáciu k návrhu zákona o evidencii tržieb. K tomuto sme pristúpili z toho dôvodu, pretože náš akčný plán boja proti daňovým únikom identifikoval niektoré oblasti, ktorými nám dochádza k únikom na daniach, tým pádom sme pristúpili k tomu, že pripravíme nový zákon o evidencii tržieb, ktorý má rekodifikovať súčasný zákon o elektronickej registračnej pokladnici. Ako už bolo spomínané v nadväznosti na predbežnú informáciu, 17. januára 2025 sa uskutočnilo konzultačné stretnutie so skupinou organizácií osôb so sluchovým postihnutím a skupinou organizácií osôb so zrakovým postihnutím, kde sme samozrejme dohodli ďalší postup, ako to bolo prezentované. Zatiaľ nemáme konkrétne výstupy, pretože sa uskutočnilo prvé rokovanie len medzi zástupcami Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska a zástupcami Finančného riaditeľstva a to 24. marca 2025, takže sme začali konzultovať a pripravovať aj v zmysle spomenutého zákona o prístupnosti výrobkov a služieb pre osoby so zdravotným postihnutím, ktorý vstupuje do platnosti v júni 2025. Sme pripravení pripraviť všetko v súlade s týmto zákonom a potrebami týchto vybraných skupín.

RNDr. Branislav Mamojka, CSc. podpredseda rady- ocenil, že boli včas oslovení s touto problematikou. Je dôležité riešiť prístupnosť zariadení a softvéru. Preto, aby sme mohli súhlasiť s tým, že tie výnimky, ktoré tam boli uvádzané, že nie je nutné používať pokladnice pre ľudí nevidiacich a podobne, to by sme s tým súhlasili, ale pre nás je dôležité, aby boli zariadenia prístupné, technicky to je realizovateľné, existujú takéto zariadenia vo svete, takže technicky to je možné. Je dôležité, aby Ministerstvo financií SR dôrazne tlačilo na to, aby bolo minimálne jedno zariadenie z každého typu k dispozícii a samozrejme aj za prijateľnú cenu, aby sa nestalo, že budeme platiť neprimeranú cenu za zariadenie, ktoré je upravené pre našu potrebu. Ak sa vyžaduje náš súhlas, tak sme ochotní súhlasiť len v tom prípade, že budú k dispozícii prístupné zariadenia.

Ing. Radovan Majerský, PhD., štátny tajomník Ministerstvo financií SR- stručne zareagoval, že sú aj riešenia, ktoré budú prístupné zadarmo. Poďakoval za ústretovosť aj komunikáciu, ktorú doteraz spoločne mali. Pre doplnenie uviedol, že v ich pláne je to, aby sme tento zákon predstavili a dali do medzirezortného pripomienkového konania do konca júna 2025.

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala informáciu na vedomie.

3. Informácia Ministerstva zdravotníctva SR o úhradovej politike zdravotníckych pomôcok

Ing. Vladimír Heriban, PhD., MBA, MSc., riaditeľ odboru kategorizácie, cenotvorby a hodnotenia zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín, Ministerstvo zdravotníctva SR- odpovedal na otázky, ktoré mu boli zaslané vopred:

Otázky Mgr. Tibora Kőbőla, reprezentanta skupiny organizácií osôb s telesným postihnutím

1. otázka: *Na ostatných zasadnutiach nás pán Heriban informoval o zámeroch Ministerstva zdravotníctva (ďalej len „MZ SR“) zriadiť pracovné skupiny, v akom štádiu je tento proces?*

Odpoveď: MZ SR zriadilo pre účely novelizácie *Opatrenie Ministerstva zdravotníctva SR z 25. novembra 2011 č. S11219-OL-2011, ktorým sa vydáva Zoznam zdravotníckych pomôcok na mieru* sedem odborných pracovných skupín, ktorých úlohou je aktualizovať celé textové aj tabuľkové znenie dokumentu tak, aby z hľadiska zahrnutého sortimentu, technológií, materiálov a pravidiel i výšky úhrad z verejného zdravotného poistenia zodpovedalo súčasnosti. Práce sú v pokročilom štádiu, väčšina segmentov je už prerokovaná, zostávajú už iba minoritné skupiny pomôcok.

2. otázka: *V úhradách zdravotníckych pomôcok pre ľudí s telesným postihnutím, nedošlo k žiadnej zmene. Aké sú plánované kroky MZ SR v tejto veci?*

Odpoveď: V slovenskej legislatíve neexistuje pojem „zdravotnícka pomôcka pre ľudí s telesným postihnutím“. Sú iba zdravotnícke pomôcky, ktoré už svojou povahou a charakterom sú určené pre ľudí s rôznymi zdravotnými znevýhodneniami. Konštatovanie, že „v úhradách zdravotníckych pomôcok pre ľudí s telesným postihnutím nedošlo k žiadnej zmene“ nezodpovedá realite. Kategorizačná komisia pre zdravotnícke pomôcky (ďalej len „KKZP“) zasadá v zmysle zákona č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov každý štvrtý rok a vždy sú na programe rokovania zmeny týkajúce sa doplnenia Zoznamu kategorizovaných zdravotníckych pomôcok o nové položky, dochádza k úpravám indikačných, preskripčných aj frekvenčných obmedzení aj úpravám výšky úhrad.

K otázkam PharmDr. Kataríny Klukovej, reprezentantky skupiny organizácií osôb so sluchovým postihnutím uviedol, že tieto otázky sú procesné a týkajú sa samotného rozhodovania KKZP a procesu s ním spojeného, čo je problematika, ktorá nepatrí na pôdu rady, ale má byť predmetom bilaterálneho stretnutia zástupcov dotknutej patientskej skupiny a nášho ministerstva. Zdôraznil a súčasne odporučil, aby sme tieto detailné problémy riešili na tejto úrovni a ponúkol stretnutie

všetkých zainteresovaných na pôde ministerstva. Napriek tomuto na základné atribúty týchto otázok odpovedal nasledovne:

1. otázka: *Zvýšenie úhrady BTE načúvacích aparátov (závesných) minimálne na rovnakú úroveň ako sú hradené RIC a ITE (zvukovoobrazového modelu) na rovnakú úroveň, ako sú hradené RIC a ITE (zvukovodové) modely RIC a IT majú dnes úhradu (s 10 % DPH) vo výške 400,49 EUR vs. 335,77 EUR pre BTE (historicky nesprávne nastavený model). Ide o historicky chybné používaný a prepisovaný model! BTE modely patria na výrobu k najnákladnejším modelom NP BTE modely sa používajú na kompenzáciu ťažkej a veľmi ťažkej poruchy sluchu, teda u pacientov nad 65 rokov. Výrobcovia NP sledujú tzv. referenčné ceny, aby v rôznych krajinách nemali rôzne ceny a na Slovensku sa BTE používajú minimálne u 35 % všetkých pacientov a pokiaľ nebudú ceny aspoň približne rovnaké s EU cenami, hrozí, že ponuka týchto NP sa veľmi zúži, resp. nebudú na trhu v SR dostupné vôbec.*

Odpoveď: Načúvacím prístrojom venuje KKZP v ostatnej dobe mimoriadnu pozornosť: sortiment prístrojov hradených z verejného zdravotného poistenia (ďalej len „VZP“) bol mimoriadne rozšírený (N1.2 má dnes 96 prístrojov, N1.3 130 prístrojov), rozšírené bolo aj indikačné obmedzenie tak, aby v definovaných prípadoch bol nárok na úhradu dvoch prístrojov (pre priestorový zvukový vnem u obojstranne nepočujúcich) a súčasne boli zvýšené úhradové limity pre celý tento sortiment. Prístroje mali za uplynulý kalendárny rok 2024 najväčší nárast v nákladoch VZP – v porovnaní s rokom 023 tieto náklady narástli o astronomických necelých 18 % (najviac v celom segmente zdravotníckych pomôcok).

Podskupina N1.2 Závesný načúvací prístroj pre dospelých má v súčasnosti úhradu na úrovni 320,51 EUR (zníženie došlo kvôli zníženiu DPH). Za plávajúci rok 4Q 2023 až 3Q 2024 bola spotreba (výdaj) načúvacích prístrojov z podskupiny N1.2 na úrovni 16 624 ks. Zdravotné poisťovne zaplatili spolu 5 198 131 EUR. Podskupina N1.3 Zvukovodové načúvacie prístroje pre dospelých a načúvacie prístroje typu RIC, RITE má úhradu na úrovni 382,29 EUR.

Ak by sme zvýšili úhradu podskupiny N1.2 o 61,78 EUR tak by sme sa dostali na úroveň úhrady podskupiny N1.3. Avšak toto zvýšenie pri súčasnej spotrebe 16 624 ks/plávajúci rok by stálo dodatočných 1 027 030 EUR zo zdrojov verejného zdravotného poistenia. Vzhľadom na tlak na nárast výdavkov VZP a nie dostatočné navýšenie prostriedkov VZP na tento rok určený programovou vyhláškou môže byť tento krok problematický najmä pre odpor zdravotných poisťovní.

2. otázka: *Zvýšenie úhrady na IUK (individuálne vyrobené ušné koncovky)*

Teraz je ich cena 13.07 EUR/ ks vrátane 10 % DPH, (bez rozdielu materiálu či typu) výrobné náklady sú cca 20 EUR/ ks bez DPH, dodávatelia ich dotujú pre pacientov už dlhé roky. Reálna cena sa pohybuje na 25 EUR ks + DPH.

Odpoveď: Ako už uviedol v odpovedi pánovi Kőbőlovi, MZ SR zriadilo pre účely novelizácie *Opatrenie Ministerstva zdravotníctva SR z 25. novembra 2011 č. S11219-OL-2011, ktorým sa vydáva Zoznam zdravotníckych pomôcok na mieru* sedem odborných pracovných skupín, ktorých úlohou je aktualizovať celé textové aj tabuľkové znenie dokumentu tak, aby z hľadiska zahrnutého sortimentu, technológií, materiálov a pravidiel i výšky úhrad z verejného zdravotného poistenia zodpovedalo súčasnosti. Práce sú v pokročilom štádiu, väčšina segmentov je už prerokovaná, zostávajú už iba minoritné skupiny pomôcok. Individuálne vyrábané ušné koncovky budú predmetom rokovania o ich zaradení do tohto zoznamu. Súčasťou tohto rokovania budú samozrejme aj patientske organizácie.

3. otázka: *Hromadne (továrensky) vyrábané ušné koncovky (klobúčiky, olivky atď.), niektorí dodávatelia NP dávajú tieto koncovky pacientom zdarma, niektorí nechávajú pacientov si za ne zaplatiť celú sumu*

Mali by byť tiež kategorizované, aspoň s cenou 4-5 EUR, aby nedochádzalo k špekulovaniu s predpisom na individuálne koncovky a vydávaním továrenských vyrobených ušnej koncovky s nižšou cenou.

Odpoveď: V súčasnosti nevidujeme žiadny návrh o zaradenie hromadne vyrábaných ušných koncoviek do zoznamu kategorizovaných zdravotníckych pomôcok, z čoho usudzujeme, že takáto potreba reálne na trhu neexistuje. Inak by sa ozvali výrobcovia alebo lekári či zástupca pacientov v KKZP. Otázkou, ktorú si tiež kladieme je, či tento de facto spotrebný materiál je vzhľadom na svoju cenu zdravotníckou pomôckou alebo iba spotrebným materiálom.

Ak by nejaký návrh bol podaný výrobcom, tak by došlo k riadnemu posúdeniu nákladovej efektívnosti vynakladania zdrojov verejného zdravotného poistenia za navrhované zdravotnícke pomôcky. Zároveň by sme s členmi Odbornej pracovnej skupiny N museli prediskutovať samotný medicínsky efekt hromadne vyrábaných ušných koncoviek keďže existuje vysoká variabilita veľkosti a tvaru zvukovodu u ľudí. Mohlo by dochádzať k duplicitným úhradám hromadne vyrábaných ušných koncoviek aj koncoviek na mieru z dôvodu, že pacientovi hromadne vyrábaná koncovka neseďí.

K otázkam Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska pán riaditeľ Heriban zdôraznil, že všetky tu položené otázky sa týkajú základnej procesnej roviny kategorizačného procesu, ktorá jeho mienky nepatrí na rokovanie rady. Ministerstvo je dlhodobo otvorené každému stretnutiu s ktoroukoľvek patientskou organizáciou a pripravené riešiť jej problémy. Preto verejne pozval na stretnutie ktorúkoľvek patientsku organizáciu.

1. otázka: *Stále nás trápia doplatky za najpoužívanejšie palice (5 dielna orientačná 16,56 EUR, signalizačná 7 dielna 14,29 EUR).* Týchto palíc sa aj predpisuje najväčšie množstvo. Narážame na neochotu poisťovní navýšiť výdavky v rozpočtoch, aj keď pri bielych paliciach sa jedná o malé čísla (za prvé tri štvrtroky 2024 to bolo spolu 171 bielych palíc všetkých typov vydaných cez poisťovňu, 4. kvartál ešte nie je zverejnený).

Odpoveď: Podskupina *K1.3 Palice pre nevidiacich, orientačne* má úhradu na úrovni 26,47 EUR. Spotreba za plávajúci rok 4Q 2023 až 3Q 2024 bola 164 ks. Zvýšením úhrady podskupiny o 16,56 EUR na úroveň 43,03 EUR by sme dosiahli to, že najpoužívanejšia zdravotnícka pomôcky by bola bez doplatku. Toto navýšenie by stálo 2 715 EUR zo zdrojov verejného zdravotného poistenia. Uvedená suma by nepredstavovala významnú záťaž zdrojov verejného zdravotného poistenia a preto ministerstvo otvorí z vlastného podnetu konanie o zvýšenie úhrady podskupiny.

2. otázka: *Tiež nás zaujíma, či sa chystá nejaká zmena v spôsobe kategorizácie, zaradovania a vyradovania pomôcok.* V zoznamoch figurujú aj palice, ktoré sa už reálne nedajú objednať, lebo sa nevyrábajú. Výrobca však podnet na vyradenie nedá, lebo sú to pre neho iba zbytočné náklady (aktuálne od Svárovského sú takto v zozname 4 palice). Rovnako je nákladné a náročné zaradenie nových pomôcok do zoznamu, alebo vykonávanie akýchkoľvek zmien v zozname už zaradených pomôcok. Tento problém je ešte vypuklejší pri optických pomôckach, nakoľko palíc nie je také množstvo a aspoň distribútor zareagoval a dal navýšiť ceny, keď ministerstvo umožnilo jednorazovo takúto mimoriadnu zmenu vykonať. Vznikol tým síce vyšší doplatok pre pacienta, ale aspoň sú pomôcky dostupné na trhu. Inak hrozilo, že výdajňa zdravotníckych pomôcok palicu ani nevydá, čo sa nám deje pri optických lupách.

Odpoveď: Podľa § 38 ods. 5 písm. d) ministerstvo z vlastného podnetu môže vyradiť zdravotnícku pomôcku zo zoznamu kategorizovaných zdravotníckych pomôcok, iba ak zdravotnícka pomôcka nebola preukázateľne uhrádzaná na základe verejného zdravotného poistenia najmenej šesť po sebe nasledujúcich mesiacov, pričom sa prihliada najmä na prevalenciu choroby v SR alebo nie je tri mesiace fyzicky dostupná na trhu. Ministerstvo pravidelne pripravuje konanie o vyradenie zdravotníckych pomôcok zo zoznamu kategorizovaných zdravotníckych pomôcok. Ak nebudú mať zdravotnícke pomôcky spotrebu za posledných 6 mesiacov tak ich v tomto roku ministerstvo vyradí. okrem toho treba poznamenať, že existencia akejkoľvek položky v ZKZP, ktorá sa už nevyrába, nie je pre funkčnosť trhu s pomôckami a ich dostupnosť žiadnou prekážkou.

Okrem toho treba poznamenať, že poplatok za podanie žiadosti o vyradenie zdravotníckych pomôcok stanovuje zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch. Tento poplatok plánujeme zrušiť z dôvodu zvýšenia motivácie pre podanie žiadosti o vyradenie zo strany výrobcu. Ohľadom poplatku pri podaní žiadosti o zaradenie zdravotníckej pomôcky do zoznamu kategorizovaných

zdravotníckych pomôcok máme za to, že nepredstavuje bariéru pre zaradenie nových zdravotníckych pomôcok a že výška je nastavená správne.

Ministerstvo tiež po splnení zákonných podmienok umožňuje zvýšiť úradne určenú cenu zdravotníckej pomôcky. Zároveň je pripravené zvýšiť úhradu podskupiny, ak dostane takýto podnet a výrazne to nezaťaží zdroje verejného zdravotného poistenia.

1. otázka: Nečinnosť distribútora optických pomôcok. Jediný distribútor optických pomôcok na Slovensko, spoločnosť SAGITTA, spol. s.r.o., so sídlom Turbínová 1 Bratislava ukončil distribúciu optických pomôcok pre osoby so zrakovým postihnutím v roku 2021 a delimitoval pôsobnosť distribúcie tejto skupiny pomôcok na spoločnosť SAGITTA Ltd., spol. s.r.o., so sídlom Železná 2 Brno, ktorý Úniu nevidiacich a slabozrakých Slovenska informoval, že dlhodobo koná vo veci obnovenia certifikátu pre účely kategorizácie zdravotníckych pomôcok. Keďže distribútor doposiaľ nie je držiteľom uvádzaného certifikátu, nemá možnosť žiadať o zmeny charakteristík skupiny O v zozname kategorizovaných zdravotníckych pomôcok. Je možné zo strany MZ SR vyzvať distribútora ku konaniu v tejto veci?

Odpoveď: Podľa § 75 ods. 1 zákona 363/2011 Z. z. žiadosti a iné podania (ďalej len „podanie“) sa ministerstvu doručujú prostredníctvom elektronického portálu ministerstva na účely kategorizácie a úradného určenia cien (ďalej len „elektronický portál“), ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 75 ods. 7 zákona 363/2011 Z. z. doručovanie podaní prostredníctvom elektronického portálu je podmienené predchádzajúcim uzatvorením písomnej zmluvy medzi účastníkom konania a ministerstvom (ďalej len „zmluva“). Zmluva upravuje spôsob vzájomnej elektronickej komunikácie a obsahuje najmä náležitosti elektronického doručovania, spôsob overovania podania urobeného elektronickými prostriedkami a spôsob preukazovania doručenia. Predmetom zmluvy nemôže byť dojednanie o odplate.

Ak chce výrobca alebo distribútor podať žiadosť alebo podať pripomienku ku konaniu, musí mať uzavretú zmluvu a prístup do verejnej zóny na stránke ministerstva zdravotníctva. Uzavretie zmluvy o vzájomnej elektronickej komunikácii je preto v záujme distribútora. Ministerstvo takéto žiadosti rutinne spracováva do niekoľkých dní, preto administratíva tohto procesu nie je prekážkou v sprístupnení Kategorizačného portálu žiadateľom a nie je teda príčinou oneskorenia vybavenia akejkoľvek žiadosti. Ak by zmienený žiadateľ mal akékoľvek problémy, nech sa obráti na rezort zdravotníctva. Ministerstvo však nemá kompetenciu ani žiadnu zákonnú možnosť komunikovať priamo so žiadateľom a vyzývať ho na akýkoľvek krok súvisiaci s uzavretím predmetnej zmluvy o komunikácii cez kategorizačný portál.

2. otázka: Nedostupnosť zdravotníckych pomôcok skupiny O Zoznamu kategorizovaných zdravotníckych pomôcok. Pretrvávajúca problém uplatňovania poukazov na zdravotnícku pomôcku.

Prevažná sieť optík odmieta prijímať zdravotnícke poukazy a vydávať zdravotnícke pomôcky za ceny uvádzané v zozname kategorizovaných zdravotníckych pomôcok. Výrobná a distribučná cena dlhodobo stúpa, akceptovaná cena uvádzaná v zozname kategorizovaných zdravotníckych pomôcok sa nemení, v dôsledku čoho distribútor a optiky tieto zdravotnícke pomôcky prestávajú naskladňovať a distribuovať z dôvodu dlhodobej straty. Je nevyhnutné zrealizovať akceptované ceny, úhrady zdravotných poisťovní a doplatky poistencov v zozname kategorizovaných zdravotníckych pomôcok. Je plánovaná zmena v celkových cenách úhrady zo zdravotného poistenia a z doplatkov pacientov?

Odpoveď: V tejto otázke sú spojené dve oblasti – cena zdravotníckej pomôcky a úhrada podskupiny. Výrobca alebo distribútor môže podľa § 35 zákona 363/2011 Z. z. podať žiadosť o zvýšenie úradne určenej ceny zdravotníckej pomôcky. Ak žiadosť spĺňa zákonom definované podmienky, tak ministerstvo rozhodne o zvýšení úradne určenej ceny a zabezpečí, že distribútor a výdajňa zdravotníckych pomôcok nebudú v strate a bude možné zdravotnícku pomôcku naskladniť.

Ohľadom úhrady tejto podskupiny však neregistrujeme žiadny podnet o zvýšenie výšky úhrady. Momentálne je úhrada nastavená tak, že v každej podskupine v skupine „O“ je niekoľko zdravotníckych pomôcok bez doplatku. Ak sa tieto zdravotnícke pomôcky nedistribuuju z dôvodu nízkej ceny tak navrhujeme aby najskôr distribútor podal žiadosť o zvýšenie úradne určenej ceny a následne ak vznikne doplatok pacienta ministerstvo prehodnotí výšku úhrady podskupiny.

3. otázka: Neaktuálnosť Zoznamu kategorizovaných zdravotníckych pomôcok skupiny O. Zoznam kategorizovaných zdravotníckych pomôcok skupiny O je nezmenený od 1. apríla 2018. Obsahuje zastarané alebo nedostupné typy pomôcok. Nenachádzajú sa v ňom zdravotnícke pomôcky, ktoré významne pomáhajú zlepšiť videnie pacientom so zrakovým postihnutím napr. hranové filtre, hyperokuláre všetkých zväčšení, binokulárne klipy a pod.. Tzv. prizmatické monokuláre sú na Slovensku dlhodobo nedostupné, distribútor uvádza ich nedostupnosť všeobecne v rámci EÚ, pričom ide o jedinú zdravotnícku pomôcku tohto druhu určenú hlavne pre slabozrakých pacientov na strednú vzdialenosť a do diaľky. Tento zásadný výpadok zo sortimentu optických pomôcok nie je dlhodobo nahradený zo strany distribútora. Aktuálne je v zozname 35 typov optických pomôcok, z ktorých sa už reálne nedá objednať minimálne 14 typov pomôcok. Plánuje sa celková zmena kategorizácie, zaradovania a vyradovania pomôcok?

Odpoveď: Zásadná zmena kategorizácie a vyradovania zdravotníckych pomôcok nie je v súčasnosti plánovaná. Ministerstvo nevie zaradiť alebo inak ovplyvniť zaradovanie nových inovatívnych zdravotníckych pomôcok. Žiadosť o zaradenie zdravotníckej pomôcky do ZKZP

musí podľa zákona podať výrobca alebo distribútor. Ministerstvo následne rozhodne či žiadosti vyhovie.

Podľa § 38 ods. 5 písm. d) ministerstvo z vlastného podnetu môže vyradiť zdravotnícku pomôcku zo zoznamu kategorizovaných zdravotníckych pomôcok, ak zdravotnícka pomôcka nebola preukázateľne uhrádzaná na základe verejného zdravotného poistenia najmenej šesť po sebe nasledujúcich mesiacov, pričom sa prihliada najmä na prevalenciu choroby v SR. Ministerstvo pravidelne pripravuje konanie o vyradenie zdravotníckych pomôcok zo zoznamu kategorizovaných zdravotníckych pomôcok. Ak nebudú mať zdravotnícke pomôcky spotrebu za posledných 6 mesiacov tak ich v tomto roku ministerstvo vyradí.

4. otázka: Nedostatočnosť úhrad zo zdravotného poistenia zdravotníckych pomôcok na mieru.

Za absolútne nedostatočné považujeme úhrady zo zdravotného poistenia na okuliarové šošovky, kontaktné šošovky a okuliarové rámy. Ceny za okuliare s nevyhnutnými úpravami pre slabozraké deti alebo deti s vážnymi binokulárnymi poruchami sa pohybujú od 600 – 1000 EUR, pričom nevyhnutnosť meniť korekciu u slabozrakého dieťaťa môže byť viackrát za rok. Aktuálne zdravotná poisťovňa prepláca na zdravotnícky poukaz cca 30 EUR/1 okuliarová šošovka, aktuálne uvedené v Zozname zdravotníckych pomôcok na mieru. Plánuje sa otvoriť a upravovať ceny a úhrady pacientov v Zozname zdravotníckych pomôcok na mieru?

Odpoveď: MZ SR zriadilo pre účely novelizácie *Opatrenie Ministerstva zdravotníctva SR z 25. novembra 2011 č. S11219-OL-2011, ktorým sa vydáva Zoznam zdravotníckych pomôcok na mieru* sedem odborných pracovných skupín, ktorých úlohou je aktualizovať celé textové aj tabuľkové znenie dokumentu tak, aby z hľadiska zahrnutého sortimentu, technológií, materiálov a pravidiel i výšky úhrad z verejného zdravotného poistenia zodpovedalo súčasnosti. Práce sú v pokročilom štádiu, väčšina segmentov je už prerokovaná, zostávajú už iba minoritné skupiny pomôcok. Individuálne vyrábané budú predmetom rokovania o ich zaradení do tohto zoznamu. Súčasťou tohto rokovania budú samozrejme aj patientske organizácie. S ohľadom na súčasné zdroje verejného zdravotného poistenia kompenzovať doplatky za okuliare pre slabozraké deti by bolo možné iba po definovaní konkrétnych indikačných obmedzení a príprave analýzy dopadu na verejné zdroje.

V závere vyzval všetky prítomné aj neprítomné patientske organizácie, aby v prípade potreby riešenia akéhokoľvek závažnejšieho procesného problému s kategorizáciou kontaktovali Ministerstvo zdravotníctva v čase vzniku problému a neodkladalo jeho riešenie na radu. Ministerstvo je ochotné stretnúť sa s každou patientskou organizáciou, ktorá bude mať akýkoľvek procesný, prípadne iný problém, ktorý je v ich kompetencii.

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala informáciu na vedomie.

4. Informácia Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR o zapracovaní požiadavky na bezbariérové užívanie stavieb a prostredia do nového stavebného zákona a o stave prípravy súvisiacich vyhlášok

Mgr. Katarína Semanková, Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR- odpovedala na otázky, ktoré jej boli zaslané vopred:

Ako je do nového stavebného zákona zapracovaná požiadavka na bezbariérové užívanie stavieb a prostredia?

Nový stavebný zákon (zákon č. 25/2025 Z. z.) má záujem prispieť k zlepšeniu univerzálneho navrhovania, a to nielen väzbami nastavenými v zákone samotnom ale aj s ohľadom na samostatnú vyhlášku, ktorá sa bude venovať stavebno-technickým požiadavkám na bezbariérovú prístupnosť a užívanie stavieb.

Bezbariérovosť patrí medzi všeobecné zásady výstavby a podľa § 18 ods. 1 Stavebného zákona „Stavba musí byť naprojektovaná a zhotovená tak, aby po celý čas životnosti zodpovedala základným požiadavkám na stavby, stavebno-technickým požiadavkám na výstavbu a ak je určená na všeobecné užívanie alebo ide o budovu, ktorú bude navštevovať verejnosť, aj všeobecným technickým požiadavkám na bezbariérovú prístupnosť a užívanie stavieb (ďalej len „bezbariérové užívanie“).“

Podľa § 19 ods. 1 Stavebného zákona „Stavebno-technické požiadavky na výstavbu a bezbariérové užívanie určujú požiadavky na stavebno-technické a účelové riešenie konštrukcie a prevádzky stavby.“

Podľa § 35 ods. 6 písm. f) Stavebného zákona „Projektant je zodpovedný za návrh stavby tak, aby bola po celý čas svojej životnosti v súlade so základnými požiadavkami na stavby a so všeobecnými technickými požiadavkami na výstavbu vrátane požiadaviek na bezbariérové užívanie, ak je určená na všeobecné užívanie alebo ide o budovu, ktorú bude navštevovať verejnosť.“

To či stavba podľa stavebného zámeru spĺňa požiadavky na bezbariérové užívanie, ak je určená na všeobecné užívanie alebo ide o budovu, ktorú bude navštevovať verejnosť, posudzuje stavebný úrad pri posudzovaní žiadosti a rozhodovaní o stavebnom zámere podľa § 57 ods. 2 písm. d) Stavebného zákona.

Ak stavba podľa stavebného zámeru nespĺňa požiadavky na bezbariérové užívanie, ak je určená na všeobecné užívanie alebo ide o budovu, ktorú bude navštevovať verejnosť, tak podľa § 59 ods. 1 písm. d) Stavebného zákona stavebný úrad zamietne žiadosť o začatie konania o stavebnom zámere, ak zo žiadosti a z podkladov uvedené nevyplýva splnenie uvedených požiadaviek.

Informácia o stave súvisiacich vyhlášok

V § 83 ods. 1 písm. d) zákona č. 25/2025 Z. z. Stavebný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov je splnomocňovacie ustanovenie na vydanie vykonávacieho predpisu pre stavebno-technické požiadavky na bezbariérové užívanie stavieb.

Táto vyhláška bola pripravená v spolupráci s Slovenskou technickou univerzitou, konkrétne tímom doc. Ing. arch. Lea Rollovej, PhD. z Ústavu architektúry občianskych budov Fakulty architektúry a dizajnu Slovenskej technickej univerzity. Problematika bola spracovaná komplexne a aktuálne je vo fáze legislatívno-technickej úpravy na Ministerstve dopravy SR s tým, že podľa všetkých informácií by mala ísť do medzirezortného pripomienkového konania spolu s ďalšou vyhláškou o stavebno-technických požiadavkách na stavby, a to v druhom polroku 2025.

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala informáciu na vedomie.

5. Informácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o vyhláške k zákonu

č. 376/2024 Z. z. o integrovanej posudkovej činnosti

JUDr. Martin Trnovec, riaditeľ odboru integrácie osôb so zdravotným postihnutím, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR- podal prítomným nasledovnú informáciu:

Dňa 20. decembra 2024 nadobudol platnosť zákon č. 376/2024 Z. z. o integrovanej posudkovej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o integrovanej posudkovej činnosti“).

V § 21 zákona o integrovanej posudkovej činnosti sa Ministerstvo práce zaviazalo, že vydá po dohode s MZ SR všeobecne záväzný právny predpis – vyhlášku.

V dňoch 17. – 25. februára 2025 prebehlo medzirezortné pripomienkové konanie, v rámci ktorého bolo vznesených 54 pripomienok a z toho boli 2 zásadné.

Dňa 13. marca 2025 nadobudla platnosť vyhláška č. 51/2025 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 376/2024 Z. z. o integrovanej posudkovej činnosti a o zmene a doplnení

niektorých zákonov a zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Hlavným cieľom prijatých právnych predpisov je:

- Ustanoviť podrobnosti výkonu sociálnej posudkovej činnosti a lekárskej posudkovej činnosti
- Vyhláška taktiež ustanovuje podrobnosti zloženia a výkonu odborného konzília ktorého účelom je odstrániť rozpory medzi sociálnym posudkom a lekárske posudkom

Vyhláška obsahuje 8 príloh, ktorých úlohou je prispieť k jednotnému postup v rámci celého Slovenska

Príloha č. 1 - Dotazník k sociálnej posudkovej činnosti

Príloha č. 2 - Vzor Sebahodnotiaceho dotazníka pre osoby nad a do 15 rokov veku

Príloha č. 3 - Sociálny posudok

Príloha č. 4 - Dotazník k určení odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a spôsob posudzovania odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby

Príloha č. 5 - Lekársky nález na účely integrovanej posudkovej činnosti

Príloha č. 6 - Lekársky posudok

Príloha č. 7 - Činnosti, pri ktorých sa posudzuje odkázanosť fyzickej osoby na osobnú asistenciu

Príloha č. 8 - Rozsah odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby na základe stupňa odkázanosti

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zoberala informáciu na vedomie.

6. Závery zo Správy o činnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím za rok 2024

JUDr. Zuzana Stavrovská, komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím- prítomným predstavila činnosť komisára pre osoby so zdravotným postihnutím v roku 2024 nasledovne:

Tento rok bol obdobím mnohých výziev, ale aj významných pokrokov, ktoré sa dotýkajú životov osôb so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach – od sociálneho zabezpečenia a zdravotnej starostlivosti, cez vzdelávanie a sociálnu starostlivosť, až po rodinné a kultúrne práva. Naša práca, založená na monitorovaní dodržiavania ľudských práv a na aktívnom zasahovaní v prípadoch porušovania týchto práv, nám umožnila nielen identifikovať systémové nedostatky, ale aj navrhnúť konkrétne opatrenia na ich nápravu. Ale aj ukázať príklady dobrej praxe ako inšpiráciu pre zlepšovanie každodenného života osôb so zdravotným postihnutím.

V oblasti sociálneho zabezpečenia sme zaznamenali prípady zdĺhavého rozhodovania o invalidných dôchodkoch a nejednotného posudzovania zdravotného stavu. Zároveň sme neustále apelovali na prispôsobenie kompenzačných príspevkov individuálnym potrebám osôb so zdravotným postihnutím, pretože len adekvátna podpora im pomôže žiť dôstojný a samostatný život. Zaznamenali sme aj viac prietáhov v konaniach o kompenzáciách, ale aj o rodičovských príspevkoch.

Vo sfére zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb sme sa intenzívne venovali monitorovaniu psychiatrických zariadení a zariadení sociálnych služieb. Naše osobné návštevy – celkovo 26 monitorovacích návštev vrátane opakovaných návštev v zariadeniach sociálnych služieb a v psychiatrických zariadeniach, vykonaných podľa Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím a podľa Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu – nám poskytli podrobný prehľad o reálnom stave dodržiavania práv pacientov/klientov.

Hodnotili sme technický stav budov, hygienické a stravovacie podmienky, dostupnosť liečby a psychoterapie, a najmä rešpektovanie práva na informovaný súhlas s hospitalizáciou a liečebnými postupmi. Zatiaľ čo niektoré z nich dosiahli značný pokrok v zlepšení priestorových podmienok i vnútorného vybavenia, v iných zariadeniach sme identifikovali nedostatky, alebo pretrvávanie už raz zistených nedostatkov.

Osobitnú pozornosť sme venovali právu pacientov/klientov na najvyššiu dosiahnuteľnú úroveň fyzického a duševného zdravia. Žiaľ, vo všetkých hodnotených psychiatrických zariadeniach sme nenašli dôkladne vypracované individuálne liečebné plány, ktoré by umožnili pacientom plne participovať na svojom zotavovaní. Značné rezervy v individuálnom plánovaní sme zistili aj v zariadeniach sociálnych služieb.

Pri monitorovaní zariadení sme sa zamerali aj na právo pacientov/klientov na nezávislý spôsob života a ich začlenenie do spoločnosti. Mnohé z psychiatrických zariadení nedokázali poskytnúť adekvátnu podporu pri návrate pacientov z ústavnej starostlivosti – často chýbali sociálni pracovníci, ktorí by im pri tomto návrate pomohli.

Značnú pozornosť sme venovali používaniu obmedzovacích prostriedkov. Neprimeraná dĺžka ich použitia, nedostatočná kontrola a neadekvátne školenia personálu predstavujú zásadný problém, ktorý ohrozuje právo pacientov na ochranu pred krutým, neľudským a ponižujúcim zaobchádzaním, ktoré identifikoval spolu s ďalšími neprimeranými zásahmi tím národného preventívneho mechanizmu.

Činnosť národného preventívneho mechanizmu sa sústredila na psychiatrické zariadenia, zariadenia sociálnych služieb a ústavy na výkon trestu odňatia slobody. Monitorovacie návštevy sa zameriavali na posúdenie podmienok v týchto zariadeniach, identifikáciu systémových nedostatkov a návrh odporúčaní na zlepšenie v súlade s Dohovorom proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Správa za rok 2024 reflektuje hlavné zistenia, poukazuje na pretrvávajúce problémy v oblasti zaobchádzania s osobami obmedzenými na slobode a poskytuje konkrétne návrhy na ich riešenie. Naše monitorovacie návštevy a hodnotenia odhaľujú nielen nedostatky, ale aj príklady dobrej praxe, ktoré nám slúžia ako inšpirácia pre ďalšie zlepšovanie.

Vzdelávanie a školstvo predstavujú ďalší kľúčový pilier našej činnosti. Napriek reformám, ktoré v posledných rokoch začali inkluzívne meniť školský systém, deti a dospelí so zdravotným postihnutím čelia množstvu bariér. Od nedostatku asistentov učiteľa, cez predkladané zodpovednosti na rodičov, až po nevhodné prístupy niektorých škôl, ktoré vnímajú zdravotné postihnutie ako bezpečnostné riziko – tieto praktiky neprinášajú len odborné, ale aj emocionálne škody. Individuálne podnety v tejto oblasti poukazujú na potrebu neustáleho zlepšovania a zosúladenia opatrení, ktoré zabezpečia, že inkluzívne vzdelávanie nebude len ideou, ale reálnou možnosťou pre každého žiaka.

Rodinná a sociálna podpora, najmä pre rodičov starajúcich sa o deti so zdravotným postihnutím, predstavuje ďalšiu oblasť, ktorou sa zaoberáme. Napriek prijatým opatreniam zostávajú rodiny často v ťažkej situácii, keďže dostupná finančná podpora nedokáže pokryť všetky zvýšené náklady vyplývajúce zo starostlivosti o dieťa so zdravotným postihnutím. Opätovne sme riešili množstvo podnetov, v ktorých rodičia starajúci sa o deti so zdravotným postihnutím namietali nepriznanie ale aj odňatie už priznaných peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia či aj samotného statusu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Vo väčšine prípadov sme usúdili ako dôvodné pomôcť spísať opravný prostriedok, či už odvolanie alebo správnu žalobu. Pozitívne je, že tento rok sme zaznamenali zvýšenú úspešnosť podaných opravných prostriedkov, a to tak v prípade správnych konaní ako aj v súdnych konaniach, kedy v niektorých prípadoch sa s nami navrhnutými argumentami stotožnil aj Najvyšší správny súd SR (bližšie kap. 1.6.1).

Práca celého tímu Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím sa zameriava nielen na monitorovanie a riešenie individuálnych podnetov, ale aj na aktívnu spoluprácu s orgánmi štátnej správy, samosprávy a ďalšími relevantnými orgánmi. Naším cieľom je v rámci takejto spolupráce prispieť k prijatiu komplexných a koordinovaných opatrení.

Rok 2024 bol zatiaľ najnáročnejší rok, keďže sme riešili najväčšie množstvo spisov za existenciu úradu a zároveň sme sa vzhľadom na legislatívnu produktivitu zúčastňovali značného množstva pracovných skupín, stretnutí a medzirezortných pripomienkových konaní. Vďaka Plánu obnovy sa rozbehlo mnoho legislatívnych procesov s cieľom priniesť do systému sociálnej pomoci, vzdelávania či ochrany ľudí so zdravotným postihnutím reformné zmeny. Veľa z týchto procesov má za cieľ priniesť vyššiu mieru inklúzie osôb so zdravotným postihnutím. Je pre nás výzvou aj poslaním tieto procesy monitorovať z pohľadu požiadaviek Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím tak, aby prebiehali nielen s deklarovaným cieľom zlepšiť každodenný život osôb so zdravotným postihnutím, ale aby reálne v súlade s princípmi tohto dohovoru toto zlepšenie aj fakticky prinášali.

Vo vzťahu k ochrane práv detí so zdravotným postihnutím sa na nás obracajú ich rodičia často v situácii, keď im najmä úrady práce, sociálnych vecí a rodiny žiadajú pomoc vo forme peňažného príspevku na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia alebo predĺženie rodičovského príspevku do 6 rokov veku z dôvodu dlhodobu nepriaznivého stavu dieťaťa nepriznajú, prípadne túto už priznanú pomoc odnímu. Pokiaľ sa na nás obrátia v lehote na podanie opravného prostriedku, a to odvolania (lehota 15 dní od doručenia rozhodnutia) alebo správnej žaloby (lehota 2 mesiace od doručenia rozhodnutia), účinnou formou ochrany práv, ak mohlo dôjsť k ich porušeniu, je práve uplatnenie opravného prostriedku. Ako komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím môžem aj v týchto prípadoch postup úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny preskúmať a zo zistení vyhodnotiť, že práva osoby so zdravotným postihnutím boli porušené. Následne by som však mala uložiť úradu práce, sociálnych vecí a rodiny alebo ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny opatrenia na nápravu. V prípade právoplatných rozhodnutí, ktoré už nie je možné napadnúť opravnými prostriedkami, preto som si musela položiť otázku, aké opatrenia nápravy uložiť, aby boli účinné vo vzťahu k individuálnemu porušeniu práv osoby so zdravotným postihnutím.

V zásade platí, že v takom prípade ako komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím nemám k dispozícii akékoľvek účinné opatrenie nápravy, a preto som vyhodnotila, že vhodnou účinnou pomocou v takých prípadoch je poučiť osobu so zdravotným postihnutím o možnosti podať opravný prostriedok a vzhľadom na to, že často sami nie sú schopní spísať si kvalifikované odvolanie prípadne správnu žalobu, poskytujeme pomoc aj so spísaním týchto opravných prostriedkov.

Nutné je uviesť, že poskytnutiu tejto pomoci neprístupujeme bez riadneho oboznámenia sa s podkladmi, ktoré úrad práce alebo ústredie práce viedli k zamietnutiu žiadosti o kompenzáciu či rodičovský príspevok alebo k ich odňatiu. Vždy žiadame podávateľov, aby nám predložili sporné rozhodnutie a všetky podklady vrátane komplexného posudku, lekárskeho posudku a lekárskech a odborných správ, ktoré v konaní predkladali. Na základe oboznámenia sa s ich obsahom prichádza zo strany nášho úradu k vyhodnoteniu, či vnímame zistený postup úradu práce alebo ústredia práce za sporný, resp. v rozpore s právami osoby so zdravotným postihnutím. V týchto prípadoch ponúkame podávateľovi pomoc pri spísaní opravného prostriedku a naše zistenia tvoria následne aj argumentačný podklad spisovaného návrhu opravného prostriedku. V prípadoch, kde sme po preštudovaní podkladov nezistili nesprávny alebo sporný postup úradu práce alebo ústredia práce, t. j. sme názoru, že rozhodnutie je v súlade so zákonom aj právami osoby so zdravotným postihnutím, opravné prostriedky nespisujeme, ale podávateľa informujeme o našich záveroch a pokiaľ naďalej chce sám podať opravný prostriedok, poskytneme mu všeobecný vzor, podľa ktorého si môže opravný prostriedok spísať sám.

Vyhodnotili sme poskytnutie pomoci pri spísaní opravného prostriedku v podnetoch, ktoré nám boli doručené v rokoch 2023-2024. Pri podrobnejšej analýze podaných odvolaní, môžeme s platnosťou k 15. marcu 2025 uviesť, že poznáme výsledok v 34 prípadoch a v 13 prípadoch nie. Úspešnosť pri podaných odvolaniach je na úrovni 68 % (23 podaných odvolaní bolo úspešných a 11 odvolaní nie). Zaujímavých sa tento rok stal trend vyhovieť podanému odvolaniu formou autoremedúry, keď týmto spôsobom bolo vyhovené podanému odvolaniu v 8 prípadoch (t. j. v 35 % prípadoch, kedy bolo odvolaniu vyhovené, tak to bolo formou autoremedúry). Uvedený trend je vítaný z dôvodu, že touto formou sa nápravy dočká osoba so zdravotným postihnutím oveľa skôr ako v prípade, že o odvolaní rozhoduje ústredie práce.

Z prehľadu uvedenom v kapitole 1.5 sú vypustené všetky odporúčania navrhnuté vláde SR, ktoré boli v predchádzajúcom období (2016-2023) splnené z celkového počtu 91 odporúčaní bolo splnených 21.

V zozname odporúčaní vláde SR sú uvedené odporúčania, ktoré doteraz neboli splnené, odporúčania, ktoré boli splnené v roku 2024 a nové odporúčania, ktoré navrhujem v roku 2024.

Porušenie jednotlivých článkov Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím:

V roku 2024

Graf č. 539

Článok 28 – primeraná životná úroveň / 53 prípadov

Článok 13 – prístup k spravodlivosti / 36 prípadov

Článok 5 – rovnosť a nediskriminácia / 27 prípadov

Článok 9 – prístupnosť – 25 prípadov

Správa obsahuje 35 príbehov zo života ľudí so zdravotným postihnutím

6 príbehov v easy to read

68 grafov

40 tabuliek

39 obrázkov

Mediálne výstupy:

Kampaň AJ MY SME TU – 3. ročník – pozvanie prijal aj prezident SR Peter Pellegriny

Ciele kampane:

Celkom 210 mediálnych výstupov (porovnanie rok 2022 – 120 a rok 2023 – 161).

Výjazdové dni komisárky:

V roku 2024 sme navštívili spolu šesť okresných miest. V auguste sme boli v Ružomberku (20. augusta), Námestove (21. augusta) a Tvrdošíne (22. augusta), v septembri zase na Hornej Nitre – v Bánovciach nad Bebravou (10. septembra), Partizánskom (11. septembra) a Topoľčanoch (12. septembra). Už v minuloročnej správe sme poukázali na to, že mnohé mestá majú nedostatočné kapacity denných stacionárov pre ľudí so zdravotným postihnutím. V meste Ružomberok sme preto s potešením prijali informáciu, že tamojší primátor našiel budovu, ale najmä finančné zdroje – 1,6 milióna EUR z Plánu obnovy a odolnosti (cez Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR). V bývalej tzv. „školičke“ bude po rekonštrukcii priestor pre deti s autizmom, ktorých nielen v Ružomberku pribúda.

V roku 2024 sme zorganizovali celkom 4 výstavy, z toho jedna bola plne v jeho réžii. Každá výstava trvá 3 – 5 mesiacov a je prístupná v čase úradných hodín úradu širokej verejnosti. Výstavy sú jedným z podujatí, ktoré pomáhajú dostávať do povedomia verejnosti problematiku ľudí so zdravotným postihnutím a ukazujú, že aj táto skupina má spoločnosti čím prispieť. V januári ÚKOZP zorganizoval výstavu „Ľudské práva očami ľudí so zdravotným postihnutím“. Diela boli zaslané do súťaže na základe výzvy úradu o ilustráciu na obálku knihy Medzinárodnoprávna ochrana osôb so zdravotným postihnutím, ktorú úrad pripravil v spolupráci s hlavným garantom pre oblasť medzinárodného práva Univerzity Komenského v Bratislave a významným odborníkom na ústavné právo prof. JUDr. Jánom Svákom. Jedinečnosť výstavy je v znázornení predstavy samotných ľudí so zdravotným postihnutím o ľudských právach a čo pre nich znamenajú.

Personálne obsadenie:

Na úrade máme celkom 23 systematizovaných miest

1 komisárka

1 riaditeľ

1 sekretariát

1 hovorkyňa

1 IT technik

12 zamestnancov pre agendu podľa Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím – referáty 02R až 08R.

6 zamestnancov (tím národného preventívneho mechanizmu)

Rozpočet:

1 032 777 EUR z toho bežné výdavky 1 007 777 EUR.

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala informáciu na vedomie.

7. Rôzne

– informácia o návrhu novely zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov (číslo parlamentnej tlače 245) predloženej poslancami Dagmar Kramplovou, Milanom Garajom, Adamom Lučanským a pozmeňovacom návrhu poslanca Adama Lučanského k tomuto návrhu

Ing. Monika Fričová, reprezentantka skupiny organizácií, ktoré združujú osoby so zdravotným postihnutím bez ohľadu na druh zdravotného postihnutia- poďakovala za priestor a vysvetlila situáciu. Uviedla, že tento bod navrhli do rokovania neskôr, pretože medzi uzavretím programu zasadnutia rady došlo k pozmeňujúcemu návrhu zákona o neziskových organizáciách, ktorý žiaľ ešte zhoršil podmienky oproti tomu, ktorý bol navrhnutý niekoľkými poslancami Národnej rady SR ešte v minulom roku. Zhrnula na úvod niekoľko hlavných línií pre tých, ktorí ešte nevedia o tomto návrhu.

Tento zákon zavádza povinnosť reportovať príjmy od právnických osôb od 1 centa od fyzických osôb nad 5000 EUR pre všetky organizácie, ktoré majú ročné príjmy nad 35000 EUR. Zavádza povinnosť všetkým organizáciám reportovať rokovania s vedúcimi predstaviteľmi ministerstiev, prezidentskou kanceláriou a všetkých poradných orgánov a týchto ministerstiev. A to nie iba rokovania, ale všetky aktivity, ktorými priamo alebo nepriamo ovplyvňujú tieto spomenuté osoby. A potom tiež zahŕňa ako keby povinnosť zverejňovania výročnej správy v registri účtovných závierok. Toto celé prináša mimovládny organizáciám obrovskú administratívnu záťaž, ktorá

samozrejme prináša so sebou finančnú záťaž, ktorá nie je nikde krytá. Väčšina z nás mimovládnych organizácií väčšinu svojej činnosti realizuje dobrovoľnícky a teda nemáme žiadne kapacity na to, aby sme tieto navyše procedúry dokázali realizovať. Okrem toho v niektorých bodoch sú stále ešte nejasne formulované, napríklad aj to, že čo je nepriame ovplyvňovanie. Ako príklad uviedla, že by mohla odoslať newsletter, ktorý si vedúci predstaviteľ ministerstva prečíta. Na základe neho sa rozhodne pri formulovaní nejakej reformy a to by mohlo byť tiež nepriame ovplyvňovanie vedúcich úradníkov. Ďalej uviedla, že pracovná skupina, kde budeme napríklad zastúpení viacerí, budeme si musieť vypýtať od pani tajomníčky rady presnú účasť a s pozíciami, ktoré spĺňajú podľa toho zákona reportovaciu povinnosť. Budeme musieť mať od nej informáciu, že kto tu všetko bol, s kým som sa stretla s kým som hovorila, je to teda okrem tejto administratívnej záťaže pre nás obrovsky stigmatizujúce. Vyvoláva to obrovský tlak na to, aby sme menej presadzovali práva osôb so zdravotným postihnutím.

Za Platformu rodín detí so zdravotným znevýhodnením, ako aj po komunikácii s malými občianskymi združeniami, ktoré boli založené rodičmi detí so zdravotným znevýhodnením si myslia, že je to úplne nepredstaviteľné a nereálne popri starostlivosti o svoje deti všetko reportovať. Ak to niekto trikrát nedodrží, tak môže dôjsť k priamemu zrušeniu mimovládnej organizácie z rozhodnutia Ministerstva vnútra SR bez súdneho konania, čo považujeme za porušenie práva na zhromažďovanie. Ten dopad je na mimovládne organizácie, ktoré zastupujú práva osôb so znevýhodnením, takisto na organizácie, ktoré sa sú zriadené kvôli podpore finančnej osôb so zdravotným znevýhodnením a tiež poukazuje na to, že sú zamerané aj na poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí ak sú neverejní, sú zriaďovateľmi mimovládnej organizácie, ktoré budú tiež mať túto povinnosť reportovať, sú vyňaté iba platby za služby. Lenže všetci vieme v akom zlom finančnom rozporení sa nachádzajú poskytovatelia sociálnych služieb sú nútení fundraisovať a tým pádom prijímať dary častokrát aj zo zahraničia. Budú musieť mať označenie, že sú organizácie so zahraničnou podporou a teda nehovoriac o tom, že tiež aj ich administratívne zasiahne táto legislatívna úprava a budú môcť poskytovať menej kvalitné služby alebo poskytnúť ich menej klientom. My, ktorí presadzujeme práva osôb so zdravotným znevýhodnením budeme viac reportovať a menej presadzovať práva.

V mene organizácií, ktoré zastupujú práva osôb so zdravotným znevýhodnením, ako aj v mene poskytovateľov sociálnych služieb apelovala primárne na Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ale aj na osobné rezorty, aby informovali o neprimeranej záťaži a tlaku, ktorý týmto zákonom vzniká, a aby apelovali na to, aby sa prijal buď taký pozmeňujúci návrh k tomuto zákonu, ktorý eliminuje túto neprimeranú záťaž, alebo sa celý zákon stiahol z rokovania parlamentu.

Nakoľko vieme, že je to poslanecký návrh, apeluje na to, aby ako zástupcovia rezortov, ktorí majú v čele zástupcov tejto vlády, pracovali so svojimi poslaneckými klubmi pred 9. aprílom 2024, kedy bude tento návrh na programe parlamentu. S týmto stanoviskom sa zhoduje aj Rada vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie, ktorá tiež vlni v júni ešte dala vyhlásenie k tomuto zákonu. Zároveň zdôraznila, že uvedená novela je v rozpore s Dohovorom o právach osôb so zdravotným postihnutím. Následne poprosila aj ostatných prítomných, aby povedali svoj názor k tomuto zákonu aj pozmeňovaciemu návrhu.

RNDr. Branislav Mamojka, CSc. podpredseda rady- informoval, že prvá verzia návrhu sa objavila v marci minulého roku, ďalšia bola pripravovaná v novembri a ďalšia v marci 2025. Nebola predmetom medzirezortného pripomienkového konania, všetko beží na základe poslaneckých návrhov. Je to vysoko diskriminačný návrh zákona.

Zdôraznil, že pozmeňujúci a doplňujúci návrh definuje lobing ako priame alebo nepriame ovplyvňovanie rozhodovania verejného funkcionára, vedúceho štátneho zamestnanca v služobnom úrade, ktorým je kancelária prezidenta SR, ministerstvo alebo iný ústredný orgán štátnej správy, alebo osoby, ktorá poskytuje poradenské služby alebo spracúva odborné podklady pre prezidenta SR, člena vlády, štátneho tajomníka alebo vedúceho ostatného ústredného orgánu štátnej správy, pri výkone jeho funkcie. Vymedzuje, čo sa nepovažuje za činnosť lobingu, a to „činnosť odborových organizácií zamestnávateľov a športových organizácií zapísaných v registri právnických osôb v športe podľa osobitného predpisu“, čo je diskriminujúce voči ostatným mimovládnym neziskovým organizáciám.

K tejto téme sa rozvinula rozsiahla diskusia, počas ktorej sa všetci diskutujúci v názoroch zhodovali.

JUDr. Zuzana Stavrovská, komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím- navrhla zorganizovať stretnutie s predkladateľmi poslaneckého návrhu, na ktorom by bolo možné im vysvetliť, aký má zásah predmetný návrh zákona.

Ing. Marián Valentovič, MBA, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- zareagoval, že sa zhoduje s pani komisárkou. Požiadal pána generálneho riaditeľa sekcie ľudských práv JUDr. Gaburu, PhD. o prípravu listu na stretnutie, ktorý bude odoslaný v mene štátneho tajomníka a vyzval členov rady k hlasovaniu o nasledovnom závere: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím berie *informáciu o návrhu novely zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov (číslo parlamentnej tlače 245) predloženej poslancami Dagmar Kramplovou, Milanom Garajom, Adamom Lučanským a pozmeňovacom návrhu poslanca Adama Lučanského*

k tomuto návrhu na vedomie s tým, že tajomníčka rady zorganizuje pracovné stretnutie s členmi komory za mimovládne neziskové organizácie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím, so splnomocnenkyňou vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, s komisárkou pre osoby so zdravotným postihnutím a s predkladateľmi návrhu novely zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov (číslo parlamentnej tlače 245).

Záver bol jednomyseľne odhlasovaný.

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala na vedomie informáciu o návrhu novely zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov (číslo parlamentnej tlače 245) predloženej poslancami Dagmar Kramplovou, Milanom Garajom, Adamom Lučanským a pozmeňovacom návrhu poslanca Adama Lučanského k tomuto návrhu. Tajomníčka rady zorganizuje pracovné stretnutie s členmi komory za mimovládne neziskové organizácie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím, so splnomocnenkyňou vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, s komisárkou pre osoby so zdravotným postihnutím a s predkladateľmi návrhu novely zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov (číslo parlamentnej tlače 245).

➤ **Ukončenie**

Pán štátny tajomník poďakovať všetkým za aktívnu účasť.

Zapísala:

PhDr. Mária Homolová v. r.

tajomníčka Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím _____

Schválil:

Ing. Marián Valentovič, MBA v. r.

štátny tajomník

predsedajúci zasadnutiu Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím _____